

UNIwersytet
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Historia Europy Wschodniej i Azji do 1917 r. Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Wschodoznawstwo Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Historii Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 18WZNS.12K.03029.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Koordynator zajęć	Marek Figura	
Prowadzący zajęcia	Marek Figura	
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia - Wykład: 30, Egzamin - Ćwiczenia: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 4

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	zapoznanie studentów z węzłowymi zagadnieniami historii Europy Wschodniej i powiązanej z nią historycznie części Azji w okresie od pojawienia się na tym terenie organizacji plemiennych po rozpad Imperium Rosyjskiego z uwzględnieniem roli wielkich organizacji państwowych od Rusi Kijowskiej przez Wielkie Księstwo Litewskie, Królestwo Polskie i Rzeczpospolitą po Imperium Rosyjskie
C2	uświadomienie studentom znaczenia krzyżowania się na tym obszarze rozmaitych wpływów cywilizacyjnych, oddziałujących na procesy społeczne i gospodarcze oraz narodotwórcze

Wymagania wstępne

Brak.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna i rozumie wybrane zagadnienia z zakresu historii Europy Wschodniej i Azji w okresie od pierwszych organizacji plemiennych po upadek caratu oraz takie zjawiska jak wędrówki ludów, zderzenie cywilizacji, kształtowanie obszarów językowych, narodów politycznych i teorie je wyjaśniające	WZN_K1_W01	Egzamin ustny
W2	zna i rozumie znaczenie funkcjonowania na obszarze Europy Wschodniej i Azji w ciągu tysiąclecia wielkich formacji, takich jak: Ruś Kijowska, Wielkie Księstwo Litewskie, Imperium Rosyjskie, Zakon Niemiecki, Rzeczpospolita dla kształtowania współczesnej tożsamości nowoczesnych narodów	WZN_K1_W01, WZN_K1_W06	Egzamin ustny
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi postawić właściwe pytania dotyczące istotnych zagadnień z przeszłości Europy Wschodniej i Azji oraz wskazać na najważniejsze źródła i literaturę oraz zaplanować przedstawienie ich w formie referatu lub prezentacji	WZN_K1_U01, WZN_K1_U07, WZN_K1_U08	Kolokwium ustne
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	jest gotów/gotowa do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i samodzielnego planowania uczenia się	WZN_K1_K01, WZN_K1_K02	Egzamin ustny, Kolokwium ustne

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Pradzieje Europy Wschodniej i Azji od epoki kamiennej po schyłek antyku.	W1, W2, K1	Wykład
2.	Scytia i Sarmacja, dzieje dawnych Turków, ekspansja Arabów na Kaukazie i w Azji Środkowej. Najdawniejsze dzieje Słowian – wielka wędrówka ludów i najstarsze organizacje państwowe w Europie Środkowo-Wschodniej (I tysiąclecie n.e.).	W1, W2, K1	Wykład
3.	Bizancjum, Normanowie, Ruś Kijowska, państwo i społeczeństwo od centralizacji do rozpadu (IX-XII w.).	W1, W2, K1	Wykład
4.	Imperium Mongolskie, najazd mongolski na Europę i powstanie Imperium Złotej Ordy. Krucjaty północne, chrystianizacja Bałtów i Zakon Niemiecki nad Bałtykiem.	W1, W2, K1	Wykład

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
5.	Ruś pod panowaniem Mongołów, kariera W. Ks. Litewskiego i Moskwy (XIII-XIV w.). Ekspansja Polski na Rusi, unia polsko-litewska.	W1, W2, K1	Wykład
6.	Turcy w Europie, rozpad Złotej Ordy – chanaty tatarskie. Okres dominacji Wielkiego Księstwa Litewskiego i Rzeczypospolitej w Europie Środkowej i Wschodniej, Europa jagiellońska.	W1, W2, K1	Wykład
7.	Wojny o dominium Morza Bałtyckiego. Wzrost znaczenia Moskwy, wielka smuta. Kryzys Rzeczypospolitej, wojny kozackie, rozwój carstwa moskiewskiego (Kaukaz, Syberia, Ukraina).	W1, W2, K1	Wykład
8.	Wielka wojna północna, powstanie Imperium Rosyjskiego i jego rozwój od Piotra I do Katarzyny II. Hegemonia Rosji w Europie Wschodniej, upadek Rzeczypospolitej, wojny z Turcją i Persją.	W1, W2, K1	Wykład
9.	Absolutyzm rosyjski, zwycięstwo w wojnach napoleońskich, Święte Przymierze. Polityka zagraniczna Rosji od Wiednia do wojny krymskiej.	W1, W2, K1	Wykład
10.	Narody podbite: kwestia polska, Wielkiego Księstwa Finlandii, gubernie bałtyckie, Noworosja, Besarabia, wojny kaukaskie.	W1, W2, K1	Wykład
11.	Zarys dziejów Azji Środkowej w czasach nowożytnych. Podbój Azji Środkowej przez Rosję. Rosyjski daleki Wschód w XIX w.	W1, W2, K1	Wykład
12.	Modernizacja Rosji w II połowie XIX w. Reformy i kontrreformy – rozwój kapitalizmu i ruchy społeczne w Rosji przełomu XIX i XX w.	W1, W2, K1	Wykład
13.	Wojna rosyjsko-japońska. Rewolucja 1905 r. w Rosji, próby przezwyciężenia kryzysu, ustawy zasadnicze – reformy Piotra Stołypina.	W1, W2, K1	Wykład
14.	Społeczeństwo i narody Rosji na początku XX w. I wojna światowa.	W1, W2, K1	Wykład
15.	Rewolucja rosyjska 1917 r. od lutego do bolszewickiego zamachu stanu, upadek imperium, powstanie RFSRR, dążenia niepodległościowe narodów imperium.	W1, W2, K1	Wykład
16.	Poznańskie środowisko badaczy dziejów Rosji i Europy Wschodniej. Znaczenie tematyki historycznej dla rozumienia problematyki obszaru poradzieckiego.	W1, W2, U1, K1	Ćwiczenia
17.	Etno- i topogeneza Słowian: stan wiedzy, dyskusje i spory.	W1, W2, U1, K1	Ćwiczenia
18.	Ruś i Bizancjum. Misje bizantyjskie u Słowian. Powstanie pisma słowiańskiego i chrzest Rusi.	W1, W2, U1, K1	Ćwiczenia
19.	Znaczenie chrześcijaństwa wschodniego dla rozwoju kultury ruskiej. Literatura i historiografia staroruska. Architektura.	W1, W2, U1, K1	Ćwiczenia
20.	Wielki szlak jedwabny w starożytności i średniowieczu, znaczenie Wielkiego Stepu dla losów Europy Wschodniej.	W1, W2, U1, K1	Ćwiczenia

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
21.	Podziały dzielnicowe, rozpad na zachodnioruski i wielkoruski obszar językowy. Wpływ podziałów politycznych na dalszy podział Słowiańszczyzny wschodniej.	W1, W2, U1, K1	Ćwiczenia
22.	Wielkie Księstwo Litewskie – lokalne mocarstwo, unia z Polską.	W1, W2, U1, K1	Ćwiczenia
23.	Budowa tzw. scentralizowanego państwa przez Moskwę. Rola idei „Moskwy III Rzymu” i dalszy rozwój ideologii państwowej Rosji jako prawosławnego mocarstwa.	W1, W2, U1, K1	Ćwiczenia
24.	Państwo kozackie – idea i nieudana próba budowy pierwszego państwa ukraińskiego.	W1, W2, U1, K1	Ćwiczenia
25.	Ustrój Imperium Rosyjskiego – ewolucja w XVIII-XIX w. Organy władzy, administracja i prawo, stan szlachecki, wojsko, służba cywilna.	W1, W2, U1, K1	Ćwiczenia
26.	Rosyjska filozofia i myśl społeczna od oświecenia do srebrnego wieku.	W1, W2, U1, K1	Ćwiczenia
27.	Złoty wiek literatury rosyjskiej: Aleksandr Puszkina, Nikołaj Gogol, Taras Szewczenko, Fiodor Dostojewski, Lew Tołstoj.	W1, W2, U1, K1	Ćwiczenia
28.	Marksizm w Rosji. Lenin, jego dorobek i ideologia. Socjaldemokracja Rosyjska.	W1, W2, U1, K1	Ćwiczenia
29.	System partyjny Rosji po utworzeniu Dumy Państwowej. Życie polityczne po 1905 r.	W1, W2, U1, K1	Ćwiczenia
30.	Dlaczego bolszewicy zwyciężyli?	W1, W2, U1, K1	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład problemowy
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Metoda ćwiczeniowa

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Zdanie egzaminu. Skala ocen z zastosowanym rozkładem procentowym: bardzo dobry (bdb; 5,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 90% dobry plus (+db; 4,5): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 80% dobry (db; 4,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 70% dostateczny plus (+dst; 3,5): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 60% dostateczny (dst; 3,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 50% niedostateczny (ndst; 2,0): brak osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się.

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia	Obecność (liczba ewentualnych nieobecności zgodnie z wytycznymi wykładowcy) i aktywny udział w zajęciach. bardzo dobry (bdb; 5,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 90% dobry plus (+db; 4,5): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 80% dobry (db; 4,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 70% dostateczny plus (+dst; 3,5): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 60% dostateczny (dst; 3,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się w minimum 50% niedostateczny (ndst; 2,0): brak osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się.

Literatura

Obowiązkowa

1. Bazyłow L., Wieczorkiewicz P., Historia Rosji, Wrocław 2005.
2. Heller M., Historia Imperium Rosyjskiego, tłum. E. Melech, T. Kaczmarek, Warszawa 2002.
3. Jakowenko N., Historia Ukrainy od czasów najdawniejszych do końca XVIII wieku, tłum. A. Hnatiuk, K. Kotyńska, Lublin 2000.
4. Sahanowicz H., Historia Białorusi od czasów najdawniejszych do końca XVIII wieku, Lublin 2002.
5. Wisner H., Litwa. Dzieje państwa i narodu, Warszawa 2009.
6. Powieść minionych lat, tłum. i oprac. F. Sielicki, Wrocław 1999 (wybrane fragmenty).

Dodatkowa

1. Błażejowski A., Starożytni Słowianie, Wrocław-Warszawa-Kraków 2007.
2. Bumblauskas A., Wielkie Księstwo Litewskie. Wspólna historia, podzielona pamięć, tłum. A. Malewska, Warszawa 2013.
3. Duczko W., Ruś Wikingów: historia obecności Skandynawów we wczesnośredniowiecznej Europie Wschodniej, tłum. N. Kreczmar, Warszawa 2007.
4. Gumilow L., Od Rusi do Rosji, tłum. E. Rojewska-Olejarczuk, Warszawa 2004.
5. Mucha B., Historia literatury rosyjskiej od początków do czasów najnowszych, Wrocław 2002.
6. Pipes R., Rosja carów, tłum. J. Bratkiewicz, przekł. przejr., popr. i uzup. P.P. Wieczorkiewicz, Warszawa 2006.
7. Riasanovsky N.V., Steinberg M.D., Historia Rosji, tłum. A. Bernaczyk, T. Teszner, Kraków 2009.
8. Serczyk W.A., Poczet władców Rosji. Romanowowie, Londyn 1992.
9. Walicki A., Zarys myśli rosyjskiej od oświecenia do renesansu religijno-filozoficznego, Kraków 2005.
10. Walicki A., O Rosji inaczej, Warszawa 2019.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Ćwiczenia	30
Przygotowanie do zajęć	15
Czytanie wskazanej literatury	30
Przygotowanie do zaliczenia	5
Przygotowanie do egzaminu	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 120

Liczba punktów ECTS	ECTS 4
----------------------------	------------------

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
WZN_K1_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej oceny posiadanej wiedzy oraz do samodzielnego planowania i realizowania własnego uczenia się przez całe życie
WZN_K1_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wykorzystywania rzetelnej wiedzy z zakresu historii w jej związkach ze współczesnością w jej powiązaniach z nauką o polityce, ekonomii, komunikacji i prawie, w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu
WZN_K1_U01	Absolwent/ka potrafi formułować i rozwiązywać złożone problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych, w tym dokonywać właściwego doboru źródeł i informacji z nich pochodzących, oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji przy zastosowaniu odpowiednich zaawansowanych metod, narzędzi i technik informacyjno-komunikacyjnych
WZN_K1_U07	Absolwent/ka potrafi współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o interdyscyplinarnym charakterze wschodoznawczym)
WZN_K1_U08	Absolwent/ka potrafi samodzielnie planować i realizować pracę własną i innych oraz stosować dorobek pisarski w praktyce z zachowaniem rygorów myślenia krytycznego i etyki badawczej i zawodowej, a także stosować wiedzę i umiejętności tworzenia wybranych form wypowiedzi akademickiej
WZN_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące wiedzę ogólną w zakresie wschodoznawstwa w ramach dyscypliny historia, oraz wybrane zagadnienia z zakresu historii Europy Wschodniej i Azji
WZN_K1_W06	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe historyczne, społeczne, kulturowe i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej ze wschodoznawstwem, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego